

Algemene gegevens	
PPS-nummer	AF18072
Titel	De vergeten maaltijd: eetbeleving ouderen met dementie in zorginstelling
Thema	Consument en maatschappij
Uitvoerende kennisinstelling(en)	Wageningen Food & Biobased Research
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Esmée Doets (esmee.doets@wur.nl)
Penvoerder (namens private partijen)	Hans Somer, Zorggroep Zinzia, E-mailadres: h.somer@zinzia.nl
Adres projectwebsite	https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksinstituten/food-biobased-research/Show-fbr/De-vergeten-maaltijd.htm
Startdatum	01-01-2019
Einddatum	31-12-2021

Goedkeuring penvoerder/consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Inhoudelijke samenvatting van het project	
Probleemomschrijving	De bevolking in Nederland vergrijst en als gevolg daarvan zal het aantal ouderen met dementie in de komende jaren explosief toenemen. De complexiteit van de zorgvraag en de zorgbehoefte van ouderen met dementie in zorginstellingen neemt toe. Omdat dementie nog altijd niet genezen of voorkomen kan worden, is de zorg voor mensen met dementie gericht op een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Lekker en gezond eten en drinken draagt hier in sterke mate aan bij. Voor mensen met dementie is eten en drinken vaak lastig door een verminderde eetlust, een minder goede herkenning van eten, drinken en maaltijdmomenten, kauw-, slik-, en gebitsproblemen en een achteruitgang in de motorische vaardigheden.
Doelen van het project	In dit project werken verschillende partijen op het gebied van zorg, eten en drinken, facility management en technologie samen om de persoonsgerichte zorg op het gebied van eten en drinken vorm te geven en zo de persoonlijke eetbeleving van ouderen met dementie in een verpleeghuis te optimaliseren. Dat doen we door enerzijds eten en drinken een centrale rol in de dagelijkse zorg te geven en anderzijds door innovatieve interventies en voedingsconcepten te ontwikkelen, te testen en te implementeren om zo bij te dragen aan een betere kwaliteit van leven van ouderen met dementie. Dit project heeft vijf belangrijke resultaten: 1) Beleid over de rol van voeding in de zorg en een aanpassing in de organisatie die zorgpersoneel meer ruimte biedt om voldoende tijd en persoonlijke aandacht te besteden aan eten en drinken; 2) Vernieuwend productaanbod passend bij voorkeuren en fysieke mogelijkheden gedurende verschillende fases van dementie; 3) Vernieuwende persoonlijke eetomgevingen middels

	o.a. toepassing van nieuwe technologie; 4) Nieuwe methodes voor het meten van eetbeleving en kwaliteit van leven bij ouderen met dementie; 5) Nieuwe inzichten over optimale implementatie van nieuwe voedingsconcepten en interventies in de zorgpraktijk.
--	---

Resultaten	
Beoogde resultaten 2019	<p>De plannen zijn hieronder per werkpakket uitgesplitst:</p> <p>WP1: Eten en drinken moet worden opgenomen in zorgvisie en daarnaast moet een aanpassing worden gedaan in de organisatie, zodat zorgpersoneel meer ruimte heeft om voldoende tijd en persoonlijke aandacht te besteden aan eten en drinken.</p> <p>WP2: Ontwikkelen van interventies en voedingsconcepten om toe te passen binnen de domeinen voedingsaanbod, omgeving, personeel.</p> <p>WP3: Ontwikkelen van eenvoudige meetmethode voor afleiden kwaliteit van leven/welbevinden van ouderen met dementie</p> <p>WP4: Onderzoeksprotocol voor pilot studies ter ethische goedkeuring</p>
Behaalde resultaten 2019	<p>WP1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is binnen Zinzia gestart met een brede kwaliteitsslag op organisatieniveau. Onder andere wordt hierbij gekeken hoe zorgteams anders ingedeeld kunnen worden en hoe werken vanuit gastvrijheid ingevoerd kan worden. Het verbeteren van de zorg voor eten en drinken is onderdeel van deze kwaliteitsslag. • Daarnaast is binnen Zinzia gewerkt aan de herijking visie en strategie 2020-2025. In deze visie draait het om optimale levenskwaliteit van de bewoners. Eten en drinken is een van de concepten om toegevoegde waarde te creëren voor bewoners. <p>WP2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn twee workshops gehouden met partners en diverse afgevaardigden van zorgpersoneel vanuit Zinzia om in kaart te brengen waar de meeste winst en potentie zit voor innovaties binnen de zorg voor eten en drinken. Op basis daarvan en in overleg met het projectteam zijn de te ontwikkelen interventies geselecteerd. • Interventie voedingsaanbod op maat: Huuskes heeft een divers voedingsaanbod beschikbaar dat geschikt is voor toepassing binnen het onderzoek-->voeding op maat door middel van een gevarieerd aanbod en vele mogelijkheden om texturen aan te passen op kauw- en slikproblemen. • Interventie persoonlijke eetomgevingen: Innovation Playground heeft technologie beschikbaar om met behulp van projecties persoonlijke eetomgevingen te creëren. De uitdaging wordt om deze persoonlijke eetomgevingen te combineren voor een groep bewoners. • Interventie: Aanpassing visie en beleid eten en drinken WFBR heeft een overzicht gemaakt van strategieën waarvan al bekend is dat ze effectief zijn om beleving of voedingsinname van ouderen (met dementie) te bevorderen. Deze zijn samengevat in een powerpoint-presentatie en gedeeld met Zinzia. Hieruit kunnen strategieën overgenomen worden voor directe toepassing met ondersteuning door de culinair coach die is aangesteld binnen Zinzia. Dit is gedaan in plaats van de training voor medewerkers. <p>WP3:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Er is literatuuronderzoek gedaan naar beschikbare eenvoudige methodes om kwaliteit van leven/welbevinden te meten bij ouderen met dementie. Daarnaast zijn interviews gedaan met experts en is navraag gedaan bij zorgpersoneel ten aanzien van randvoorwaarden voor de methodes. Op basis van alle input is een vragenlijst geselecteerd die in combinatie met observaties zal worden toegepast binnen het onderzoek. De vragenlijst zal door zorgpersoneel moeten worden ingevuld en is daarmee een subjectieve methode. • Er is een verkenning gedaan naar mogelijke objectieve methodes om welbevinden van ouderen met dementie te meten. De toepassing van een van deze methodes binnen dit project wordt nog besproken. <p>WP4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is door WFBR een vragenlijst ontwikkeld en uitgezet onder zorgmedewerkers om in kaart te brengen hoe zij denken over de zorg voor eten en drinken binnen Zinzia en hoe de huidige stand van zaken is. Voor dit onderzoek is Sociaal Ethische Goedkeuring aangevraagd. De vragenlijst is in oktober 2019 door 51 werknemers ingevuld (~ 50%). De resultaten van deze vragenlijst zijn gedeeld binnen het project team. Deze vragenlijst zal tijdens het project een aantal keren worden herhaald, omdat er een aantal ontwikkelingen binnen Zinzia zijn waarvan we de eventuele effecten op zorgmedewerkers op willen pikken. Deze ontwikkelingen zijn o.a. 1- verandering in beleid; 2- culinair coach, 3- verhuizing naar nieuwbouw met kleinschalig wonen. • Er is een akkoord op de keuze voor de pilots binnen het project team: 1-voedingsaanbod op maat (tijdens warme maaltijd); 2- persoonlijke eetomgeving door middel van projecties tijdens de maaltijd; 3-objectief meten van welbevinden tijdens maaltijdmomenten. • Er is een eerste opzet gemaakt voor de invulling van de pilots in 2020
Beoogde resultaten 2020	<p>WP1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De kwaliteitsslag en herijking visie en strategie zijn afgerond <p>WP2/3/4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Commitment van alle partijen tav geplande pilots • Opstellen protocollen voor pilots inclusief ethische toetsing (SEC) • Uitvoer, analyse en evaluatie van pilots • Opstellen protocol voor implementatiestudie jaar 3 (2021) inclusief ethische toetsing (METC)

<p>Opgeleverde producten in 2019 (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)</p>
<p><u>Wetenschappelijke artikelen:</u></p>
<p><u>Externe rapporten:</u></p>
<p><u>Artikelen in vakbladen:</u></p>

Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:

TV/ Radio / Social Media / Krant:

Aan tafel met je kinderen op afstand dankzij virtual reality. De Gelderlander dd 8 april 2019
<https://www.gelderlander.nl/wageningen/aan-tafel-met-je-kinderen-op-afstand-dankzij-virtual-reality~a932a741/>

Hoe gaan dementerende ouderen straks weer met plezier eten. De Gelderlander dd 30 januari 2019
<https://www.gelderlander.nl/wageningen/wageningen-ur-hoe-gaan-dementerende-ouderen-weer-met-smaak-eten~acae7629/>

Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):

<https://topsectoragrifood.nl/project/af-18072-optimalisatie-van-eetbeleving-bij-ouderen-met-dementie-in-een-zorginstelling/>

<https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/De-vergeten-maaltijd-eetbeleving-ouderen-met-dementie-in-zorginstelling.htm>